St. O. Iosif
Mi-e dor
cântece şi balade

Cântece și balade

Ștefan Octavian Iosif

Editura Bestseller

Imagine: Alena Haurylik

bestseller

Carte electronică publicată cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe – Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni.

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE
DEPARTAMENTUL POLITICI PENTRU RELAȚIA CU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Cîntece

I

Singurel ca un haiduc,
    În surghiun ca norul,
Cată mîine să mă duc
    Și să-mi las odorul.

Mîine plec în zori de zi...
    Însă pînă mîine,
Vino mai aproape, — zi
    Doina mea, stăpîne!

Doina cu păstorul, cînd
    Prăpădise turma
Și se duce tot cîntînd
    Ca să-și piardă urma...

II

Nu mai sunt pe luncă flori,
Văile-s deșarte,
Țipă cîrduri de cocori
Pribegind departe !

Și văzduhul s-a-nnorat,
Ninge sus la munte —
Trec pe vale, la iernat,
Turmele mărunte...

Plîng tilingi, tălăngi răspund,
Soarele apune, —
Glas de bucium sună-n fund
Ca o rugăciune...

III

Boii stau în jug supuși,
Gata de plecare ;
Necăjiții cărăuși
Merg pe lîngă care...

„Hăis și cea!” — gem sub poveri
Carele greoaie ;
Ieri ca azi, și azi ca ieri ;
Frig, și vînt, și ploaie...

Drumul e glodos și greu,
Negura se lasă :
„Știe bunul Dumnezeu
De-om ajunge-acasă !...”

IV

Dragă codrule, te las...
Plec pe căi străine...
Chezășie mi-a rămas
Inima la tine.

Tu m-ai învățat să cînt
Din copilărie,
Și de-atunci n-am pe pămînt
Altă bucurie !...

V

Stau la Bălgrad trei fîrtați,
Stau în închisoare :
Mîine-n zori sunt așteptați
De spînzurătoare...

— Domnule, măria-ta,
Cel dintîi oftează,
Bun ai fi de-ai aștepta
Pînă mîini de-amează...

Pînă maica mi-o veni,
Nu mă du la moarte,
Că de-acas-abia porni
Și-i bătrînă foarte !

— Domnule, măria-ta,
Zice altul iară.
Bun ai fi de-ai aștepta
Pînă mîini pe sară...

Am nevastă, copilaș ;
Lung e drumul foarte ;
Pînă intră în oraș
Nu mă du la moarte !...

Cel din urmă-i asculta,
Împăcat cu toate ;
— Domnule, măria-ta
Iartă-i, de se poate !

Ci de mine nu-ntreba :
Mie mi-e totuna.
Mai vedea-voi mîini ori ba
Soarele și luna !...

N-o să-mi plîngă la mormînt
Maica ori nevasta
Că străin am fost și sunt
Eu pe lumea asta !

Numai cu o fată-n sat
M-am iubit o vară, —
Dar și-aceea m-a lăsat
Și mi-o măritară...

Frumoasa Irină

La Curțile Nouă, din capăt de țară,
Tremură din vîrfuri plopi cu frunza rară...
Nu știu : mîndrul soare străluci deodată,
Ori în prag frumoasa Irină s-arată ?

În cosiță-și prinde garoafa-nfloritâ...
Pleacă la fîntînă și vine zorită.
Șuieră mierlița, strigă cucu-n leasă :
„Cucule, azi-noapte m-am visat mireasă...”
Pune jos oleacă albele cofițe,
Scutură de rouă negrele-i cosițe ;
Cată peste umăr, inima-i îngheață :
Soarele pe dealuri s-a-nvălit în ceață...

Galbenă de spaimă vine-n fuga mare :
— Mamă ! grea furtună amenință-n zare...
Negri ca păcatul nouri se ridică...
Inimioara toată mi-a-nghețat de frică !

— Draga mamii, dragă! Vestea ta nu-i bună !
Nu-s nici nouri negri, nu-i nici grea furtună...
Ci păgînătatea într-acoace vine,
Ca să mi te ceară, Irino, pe tine...

Crește-n zare goana pulberii stîrnite,
Zguduie pămîntul ropot de copite...
Aleargă prin casă bătrîna și plînge,
Frumoasa Irină mînuțile-și frînge :

— De-acu, mamă dulce, rămîi sănătoasă,
De te-a-mpins păcatul să mă faci frumoasă...

Fost-ar fi mai bine să mă-nghiță iadul
Decît să mă vadă roabă Țarigradul !...

...Spumegînd se bate Dunărea pe maluri,
Caicul pornește clătinat pe valuri,
Soarele preschimbă apele-i în sînge,
Frumoasa Irină se roagă și plînge :

— Turcule, dă-mi drumul să mă-ntorc la mama,
Mi-am uitat pe masă salba și năframa ;
Mi-am lăsat acolo lada mea de zestre,
Și-au rămas orfane florile-n ferestre...

Dunărea bătrînă curge tulburată,
Frumoasa Irină stă îngîndurată,
Șopotind se-ngînă valurile-n spume,
Parc-ar tot striga-o cineva pe nume...

„Nu-i seraiul vrednic tu să-i fii podoabă !
Nu-i vrednic sultanul să te facă roabă !...”
Soarele se stinge scăpătat pe dealuri,
Și-a pierit frumoasa Irină sub valuri...

...Iar de-atunci bătrînii spun că-n locul unde
Și-a găsit copila mîntuire-n unde,
Dunărea mi-aduce apă vecinic lină,
Ca să doarmă-n pace frumoasa Irină...

Cîntec de primăvară

Înfloresc grădinele,
Ceru-i ca oglinda ;
Prin livezi albinile
Și-au pornit colinda...

Cîntă ciocîrliile
Imn de veselie ;
Fluturii cu miile
Joacă pe cîmpie.

Joacă fete și băieți
Hora-n bătătură —
Ah, de ce n-am zece vieți
Să te cînt, Natură !

Novăceștii

La orînda-mpărătească
De la marginea pieții
Vezi lumină printre loduri
Pînă-n faptul dimineții ;
Venetici din lumea toată
Fac popas acolo sara...
Dairaua se mărită
Cu cimpoiul și ghitara...

Trei voinici ficiori de lele
Tăbărît-au pe-nserate ;
Dairaua cu cimpoiul
Și ghitara tac speriate...
Țarigradul mi s-ascunde
Îngrozit, iar împăratul
Dă poruncă să-ntărească
Straja peste tot palatul...

Forfotesc iscoade multe
Ca să afle, să scornească :
Cine-s preaciudații oaspeți
De la crîșma-mpărătească ?
Pasămite să-i întrebe
Nu cutează nici un crainic...
Gîfăind se-ntoarce-n goană
La palat trimisul tainic :

— Înălțate împărate !
La Agnița crîșmăreasa,
Trei străini descălicară
Și de-abia-i încape casa,
Ca-ntr-un fund dogit de clopot
Tună-n gura lor cuvîntul,

Și pe unde calcă dînșii
Se cutremură pămîntul !

După mese s-așezară
  Cîteșitrei și, largi în spete,
Între umeri fiecare
  A cuprins cîte-un părete.
Nouă buți de vin goliră,
  Și-ncă tot mai cer să beie,
Iar Agnița crîșmărița
  N-are vin să le mai deie !

— Duce-vă-ți pe loc de-i spuneți
  Să le-aducă băutură
Și-i plătesc eu cît o face,
  Cu asupra de măsură.
Doar aceia-s chiar Novacii,
  Căpitani vestiți în țară :
Oastea mea fără de număr
  N-ar putea să-i scoat-afară !...

Mi-e dor

Mi-e dor de munți... de Caraimanul
Pe veci acoperit de nor.
Mi-e dor de freamăt lin de brazi,
De murmur tainic de izvor,
    Mi-e dor de tine azi !

Mi-e dor de toaca din vecernii
Și de tălăngi, de verde plai,
De jalnic fluier de păstor,
De mîndru port, de dulce grai, —
    Mi-e dor de tine, dor...

Eroul de la Königgrätz

Umblam și eu, ca tot ciobanul,
Cu fluierul pe lîngă oi,
Cînd ne ochiră cu arcanul
Pe mine ș-încă pe vreo doi —
Și cătăniți — nu trece anul —
Se face între nemți război.

Departe, peste munți și ape,
Cu oaste mare ne-am pornit,
Și-n țara Praisului[1], aproape
De Cîne-Creț[2], m-am pomenit.
Chitea p-acolo să mă-ngroape
Al naibii neamț... Dar ți-ai găsit !

Umblam fugar de-o săptămînă
Prin codrii Praisului, flămînd !
Și uite-așa... Stam într-o rînă
Subt un stejar și, îngînînd
O doină, mă gîndeam la stînă,
La munții mei... ce-o fi făcînd !

Era în nămiez... Da să m-adoarmă
Foșnitul leneș din frunziș...
Tresar... aud deodat-o larmă
P-aproape, colea-n ștejeriș :
Pun mîna repede pe armă
Și iau pădurea-n curmeziș...

Măi ! ce stau ochii să-mi privească !
Un vălmășeag de nemți luptau
Pe-o pajură împărătească...
Erau cîțiva de-o apărau,

Și mulți voiau să le-o răpească !
Ajută-mi, Doamne, să le-o iau !

Ca o dihanie turbată
M-arunc de-a valma peste ei !
Izbesc la mir trei inși deodată...
Dau iar, și mai turtesc vreo trei.
Hai, cînd să prind de veste, iată !...
Ia-i de-unde nu-s pe nemții mei.

Eu, haida-hai, cu steagu-n spate,
Pornesc la drum, cu pașii rari...
Ajung în lagăr pe-nserate...
Ce să-ți mai spun ?... Și mici, și mari
Mă duseră cu-alai, fîrtate,
În cortul plin de ghinărari...

Ruptură

E o cantină cu un steag
Pe deal, în rariștea de brazi ;
De-acolo ies cîntînd, la braț,
Două catane — camarazi.

Și-i sărbătoare... De pe deal
Se vede peste nouă sate !
Ei se opresc, privind cu drag
Spre văile îndepărtate...

O turlă luce tocma-n fund ;
E satul unde se născură :
Acolo-i chef ! Acolo-i trai,
Acolo-i horă-n bătătură !

Și cum privesc ei amîndoi,
Înduioșați nevoie mare,
I-apucă dorul de părinți.
Oftînd, se strîng la braț mai tare...

Dar, totodată, amîndoi
Și-au amintit și de Măria –
Scurt, țanțoși, s-au lăsat de braț :
E ruptă camaraderia...

Pintea

I

Spun povești minuni destule
Despre Pintea Năzdrăvanul,
Spaima-ntunecatei cetini
Ce-mpresoară Caraimanul.
Mari isprăvi de vitejie,
Cunoscute poate vouă. —
Ascultați acu la mine,
Să vă spun și eu vreo două...

Pintea, fraged copilandru,
La ciobani intrase slugă
Și-l muncea într-una gîndul
Cum ar face el să fugă :
Bacii lacomi nu o dată
Mi-l lipseau de prînz ori cină
Și-l certau apoi în pilde,
Ca să-i caute pricină...

Într-o zi, umblînd cu turma,
Întîlnește-n cale-o zînă :
— Bună vremea, măi voinice !
— Bună inima, stăpînă !
— Spune-mi mie ce te doare
Și de ce ești trist la față ?
Poate eu voi fi în stare
Să-ți ajut cu vreo povață...

Pintea stă prostit și rîde...
Ce să-i zică ?... Ce să-i ceară ?
Mai nu crede, mai se-ndeamnă
Și răspunde-așa,-ntr-o doară :
— Dă-mi putere, sfîntă zînă,
Ca să-i bat pe toți ciobanii !

I-aș snopi numai o dată,
De m-ar pomeni cu anii !...

— Dacă vrei să prinzi putere,
Du-te, Pinteo, de te scaldă
Colo-n iezer unde apa
E ca laptele de caldă...
Crișu lui ! Nici mai așteaptă
Altă vorbă de la zînă,
Face cum i-a fost porunca
Și se-ntoarce glonț la stînă...

Însă cînd ajunge-acolo,
Stă la gînduri și se miră :
Ori crescuse el pe cale,
Ori ciobanii se chirciră !
Cu pitici așa nevolnici
Tocmai el să-și puie mintea ?
Milă-i fu ca să-i mai bată,
Și-a plecat în lume Pintea !...

II

Rătăcea acu prin codri,
Uluit de bucurie,
Și, copil fără de grijă,
Dă să-și facă jucărie.
Patru doage își alege,
Le-ntocmește, le-ncleiază :
Fluier cu răsunet mîndru
Astfel își întruchipează.

Cu picioarele-atîrnate
În văzduh, cum s-așezase
Tocmai sus de tot, pe culmea
Unei stînci prăpăstioase,
Doamne, cînd la gură duce
Tulnicul întîia oară !...
Munții clatenă din vîrfuri,
Codrii negri se-nfioară...

Ca purtați de vijelie,
Valvîrtej aleargă norii,
Și din bolțile tăriei
Cad străfulgerați prigorii ;
Apele se-ndeasă-n ropot,
Tulburate preste prunduri,
Neguri răsărind se-nalță
Din prăpăstii fără funduri !

Însă Pintea cîntă, cîntă !...
Tot mai mult cîntarea-i place,
Pînă ce din ceață zarea
Prinde-ncet a se desface,
Iar cînd soarele deodată
Lumină tăria-ntreagă,

Colo-n plaiuri depărtate
Ce să vezi, măi frate dragă !

Nouă sate risipite
Peste-ntinderile zării
Se-nvîrteau voios în horă
După sunetul cîntării.
Țupăiau bătrîni și tineri...
Poate c-ar juca ș-acuma,
Dacă Pintea Năzdrăvanul
S-ar fi întrecut cu gluma !

De cîntece Parisu-i plin...

De cîntece Parisu-i plin
Ca marea de sirene,
Și nu mai pleacă cei ce vin
Pe țărmul mîndrei Sene.

La Napoli, grădinele
Nu știu ce e zăpada,
Și-n golfuri mandolinele
Îngînă serenada.

Suspină țitera-n Tirol
Cînd în tăcerea sfîntă
Vreun orb moșneag în capul gol
Pe prispă stă și cîntă.

Zănatec țipăt de viori
E-n veselele ciarde,
Cîntarea asta-ți dă fiori
Și tremură, și arde...

Dar creadă cine cum o vrea,
Cum crede să-și aleagă ;
Nu-s doine ca în țara mea
Pe lumea asta-ntreagă !

Steaua

Străluce sus așa tăcută
Și parcă, izvorînd scîntei,
Vrea să pătrundă printre storuri...
Ah, cîte visuri, cîte doruri
Încred în taina ei !

Ca un prietin de departe,
Departe-n veci, și-n veci străin,
Stau și-o pîndesc în fapt de sară
La geam acolo să-mi răsară.
Senină din senin...

Ielele

În farmecul serii
Supuse-s tăcerii
Cîmpiile-n floare,
Doar luna bălaie
Se scaldă-n păraie
Încet curgătoare.

Pe molcome vînturi
Vin tainice cînturi
Și glasuri ciudate...
Căci duhul pierzării
La marginea zării
Din aripe bate !

Îndeamnă-ți fugarul
Să taie hotarul
Ca gîndul de iute !
N-auzi tu pe cale
Cimpoaie, țimbale
Și glas de-alăute ?

Sunt iele măiastre
Pe urmele voastre,
Pe voi vă vînează !
Preasfînta Marie
Din nalta tărie
Ne aibă în pază !

Voinicul dă pinten,
Fugarnicul sprinten
Pornește, săgeată,
Și zboară șoimește...

Tîrziu ! Căci sosește
Năprasnica ceată...

La mijloc îi prinde
Și-n juru-le-ntinde
O horă păgînă.
Lung clocote dealul :
Voinicul și calul
Se zbat în țărînă !

Iar ielele, fetele,
Nouă surori,
Își spulberă pletele
Pînă la nori,
Și șuieră,
Fluieră,
Chiotă-n lună ;
Și-n lanțuri
De danțuri
Se-ntind și s-adună...
Sălbatece cîntă
Și iarăși s-avîntă
În goana nebună !

La cules

E ziua crucii azi — zi sfîntă !
E chef și chiot prin podgorii,
Ici mustu-n cadă se frămîntă,
Ici trec glumind culegătorii :
Românii toți cu voie bună
Cinstesc o datină străbună...

Sub nucul secular e hora,
Bătrîni, flăcăi, neveste, fete.
Străluce-n ochii tuturora
Văpaia veseliei bete —
Și rîd și se-nvîrtesc și saltă
Învălmășiți toți laolaltă !

Dar ce-i acolo ? Ce minune ?
Ce fug femeile și țipă ? —
Începe lumea să s-adune
Din toate părțile-ntr-o clipă,
Aleargă ca la urs, grămadă,
Se-ndeasă, se-mbrîncesc să vadă...

Un satir mic, încins cu viță,
S-a prins în horă fără veste,
Și, behăind ca o căpriță,
Dă spaima-n fete și-n neveste,
Dar, pîn' să-l ia de scurt poporul,
A șters-o grabnic drăcușorul...

Aive-a fost ori numai șagă ?
Întreabă toți și-ntreabă zarea.
Bătrînii doar își rîd în barbă :
Nu-i prinde-așa ușor mirarea !

Ci mai vîrtos la chef se-ndeamnă :
„Copii ! belșug și spor înseamnă !”

Visază codrul

Înfiorat din vreme-n vreme
De-o aurire de furtună,
Bătrînul codru-n miez de noapte
Visază sub argint de lună
Și, socotindu-și, parcă, frunza
Nenumărată-n vis, răsună,
Însuflețit de mii de șoapte.

Sub vraja mîndrei nopți de vară,
În ceasul tainei, cine știe
Ce năluciri nu-i trec prin minte !
Ce fermecată feerie,
Eresuri și minuni păgîne
Din sfînta lui copilărie
De care-abia-și aduce-aminte...

De palidul păstor lunatic
Din ceața nopților tăcute
Îi sună-n vis ca o poveste...
Deodată-n urma unei ciute
Răsare-n luminiș Diana,
Și-n adîncimi necunoscute
Se prăpădește fără veste...

Suspină apele sfioase
În fund de peșteri depărtate
Și plîng în șipote sonore...
La pîndă, răzemați pe coate,
Stau satirii și zic din naiuri ;
Pe-alocuri, unde luna bate,
Ușoare nimfe saltă-n hore...

Convoi de umbre diafane
Plutind măreț se risipește
Departe-n liniștea de mituri...
Dar ce blestem divin voiește
Să rumpă farmecul visării ?...
Ce vuiet surd se-nalță, crește,
Amenințînd din răsărituri ?...

Deodată-și zguduie bătrînul
Din somn puternica-i coroană !
De plîns amar, de hohot jalnic
Huiește antica poiană :
Călări pe cai sirepi, sălbatici,
Punîndu-i visele pe goană,
Vin barbarii-n potop năvalnic !

Și clocotește codrul !...
Iată-l, se zbuciumă[1], se-ndoaie, geme,
Bătut de neagra vijelie...
Încearcă-n urmă multă vreme
Bătrînul uriaș s-adoarmă,
Și-ncearcă-n van să-și mai recheme
Trecutu-i plin de poezie !

...Tăcută azi în nopți de vară
Pe luminișuri luna bate,
Dar nimfe nu mai saltă-n hore...
Și-n fund de peșteri depărtate
Doar apele îngînă tainic
Legende vechi din vremi uitate
Și plîng în șipote sonore...

Apa morților

Cunoști pe călătorul străin ce rătăcește
Lăsat de-ai săi pieirii, pe căi necunoscute ?...
Părăgini fără țermuri se-ntind pustii și mute,
Și-adîncurile zării se tot îndepărtează,
Plutind ca niște ape în arșița de-amiază.

El s-a răznit din ceată, și-a alergat spre ele
Ca să-și potoale setea ce-i mistuia[1] plămînii.
Zadarnic stăruiră în preajma[2] lui bătrînii :
N-a vrut să țină samă de vorba-le-nțeleaptă
Că nu-i decît părere, și moarte-n zări l-așteaptă...

Tîrziu își vede-acuma nebuna rătăcire :
Puterea nu-l mai iartă s-ajungă pe tovarăși
Și n-o să mai se-ntoarcă pe veci de veci în țară-și :
Văzduhurile-albastru surîd nepăsătoare,
Jucînd voios dasupra drumețului ce moare...

Cunoști pe călătorul străin ce rătăcește !
Dorind să cucerească mirajul tău, Apollo,
Cîți visători nu fură ademeniți departe
De blestemata apă a morților, și-acolo
Ca el căzură pradă iluziei deșarte !...

Table of Contents

Cântece și balade
Cîntece
I
II
III
IV
V
Frumoasa Irină
Cîntec de primăvară
Novăcești
Mi-e dor
Eroul de la Königgrätz
Ruptură
Pintea
I
II
De cîntece Parisu-i plin...
Steaua
Ielele
La cules
Visază codrul
Apa morților

Table of Contents

Cântece și balade	1
Cîntece	2
I	3
II	4
III	5
IV	6
V	7
Frumoasa Irină	9
Cîntec de primăvară	11
Novăceștii	12
Mi-e dor	14
Eroul de la Königgrätz	15
Ruptură	17
Pintea	18
I	19
II	21
De cîntece Parisu-i plin...	23
Steaua	24
Ielele	25
La cules	27
Visază codrul	29
Apa morților	31